

BÀI 2. PHƯƠNG TRÌNH MẶT CẦU

DẠNG 1. NHẬN DẠNG PHƯƠNG TRÌNH MẶT CẦU

Câu 1. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho mặt cầu $(S): x^2 + (y+2)^2 + (z-2)^2 = 8$. Tính bán kính R của (S) .

- A. $R = 8$.   B. $R = 4$.   C. $R = 2\sqrt{2}$.   D. $R = 64$.

Câu 2. Trong không gian $Oxyz$, cho mặt cầu (S) có phương trình:

$$x^2 + y^2 + z^2 - 2x - 2y - 4z + \frac{50}{9} = 0.$$

Tìm tọa độ tâm I và tính bán kính R của mặt cầu (S) .

- A. $I(1;1;2)$ và $R = \frac{2}{3}$ B. $I(-1;-1;-2)$ và $R = \frac{2}{3}$
C. $I(1;1;2)$ và $R = \frac{4}{9}$ D. $I(-1;-1;-2)$ và $R = \frac{4}{9}$

Câu 3. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$ cho phương trình $x^2 + y^2 + z^2 - 2(m+2)x + 4my - 2mz + 5m^2 + 9 = 0$. Tìm m để phương trình đó là phương trình của một mặt cầu.

- A. $-5 < m < 5$.   B. $m < -5$ hoặc $m > 1$.   C. $m < -5$.   D. $m > 1$.

Câu 4. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho mặt cầu (S) có phương trình $x^2 + y^2 + z^2 - 2x + 4y - 4z - m = 0$ có bán kính $R = 5$. Tìm giá trị của m .

- A. $m = 4$.   B. $m = -4$.   C. $m = 16$.   D. $m = -16$.

DẠNG 2. VIẾT PHƯƠNG TRÌNH MẶT CẦU

Câu 5. Phương trình mặt cầu tâm $I(2;1;-2)$ bán kính $R=2$ là

- A. $x^2 + y^2 + z^2 + 2x - 4y - 6z + 10 = 0$ B. $x^2 + y^2 + z^2 - 2x - 4y + 6z + 10 = 0$
C. $(x-1)^2 + (y-2)^2 + (z+3)^2 = 3^2$ D. $(x+1)^2 + (y+2)^2 + (z-3)^2 = 2^2$

Câu 6. Phương trình mặt cầu tâm $I(2;1;-2)$ đi qua $(3;2;-1)$ là

- A. $x^2 + y^2 + z^2 - 4x - 2y + 4z - 6 = 0$ B. $x^2 + y^2 + z^2 + 4x - 2y + 4z - 6 = 0$
C. $x^2 + y^2 + z^2 - 4x - 2y + 4z + 6 = 0$ D. $x^2 + y^2 + z^2 - 4x - 2y - 4z + 6 = 0$

Câu 7. Phương trình mặt cầu đường kính AB biết $A(2; -4; 6)$, $B(4; 2; -2)$ là

- A. $(x-3)^2 + (y+1)^2 + (z-2)^2 = 26$.   B. $(x+3)^2 + (y+1)^2 + (z-2)^2 = 26$.
C. $(x-3)^2 + (y-1)^2 + (z-2)^2 = 26$.   D. $(x-3)^2 + (y+1)^2 + (z+2)^2 = 26$.

Câu 8. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$ cho mặt cầu (S) có tâm $I(-1;4;2)$ và có thể tích bằng $\frac{256\pi}{3}$. Khi đó phương trình mặt cầu (S) là

- A. $(x+1)^2 + (y-4)^2 + (z-2)^2 = 16$.   B. $(x+1)^2 + (y-4)^2 + (z-2)^2 = 4$.

C. $(x-1)^2 + (y+4)^2 + (z+2)^2 = 4$.

D. $(x-1)^2 + (y+4)^2 + (z+2)^2 = 4$.

Câu 9. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho $I(0;2;3)$. Viết phương trình mặt cầu tâm I tiếp xúc với trục Oy .

A. $x^2 + (y+2)^2 + (z+3)^2 = 2$.

B. $x^2 + (y+2)^2 + (z+3)^2 = 3$.

C. $x^2 + (y-2)^2 + (z-3)^2 = 4$.

D. $x^2 + (y-2)^2 + (z-3)^2 = 9$.

Câu 10. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, nếu mặt cầu (S) tâm $I(a;b;c)$ bán kính bằng 1, tiếp xúc mặt phẳng (Oxz) thì

A. $|a|=1$.

B. $|b|=1$.

C. $|c|=1$.

D. $a+b+c=1$.

Câu 11. Trong không gian với hệ trục tọa độ $Oxyz$, phương trình nào dưới đây là phương trình của mặt cầu tâm $I(-3;2;-4)$ và tiếp xúc với mặt phẳng Oxz ?

A. $(x-3)^2 + (y+2)^2 + (z-4)^2 = 2$.

B. $(x+3)^2 + (y-2)^2 + (z+4)^2 = 9$.

C. $(x+3)^2 + (y-2)^2 + (z+4)^2 = 4$.

D. $(x-3)^2 + (y+2)^2 + (z-4)^2 = 16$.

Câu 12. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, phương trình mặt cầu đi qua hai điểm $A(3;-1;2)$, $B(1;1;-2)$ và có tâm thuộc trục Oz là

A. $x^2 + y^2 + z^2 - 2z - 10 = 0$.

B. $(x-1)^2 + y^2 + z^2 = 11$.

C. $x^2 + (y-1)^2 + z^2 = 11$.

D. $x^2 + y^2 + z^2 - 2y - 11 = 0$.

Câu 13. Bán kính mặt cầu đi qua bốn điểm $O(0;0;0)$, $A(4;0;0)$, $B(0;4;0)$ và $C(0;0;4)$ là

A. $\sqrt{2}$

B. $2\sqrt{2}$

C. $3\sqrt{2}$

D. $2\sqrt{3}$.

Câu 14. Trong không gian với hệ trục tọa độ $Oxyz$, cho ba điểm $A(1;2;-4)$, $B(1;-3;1)$, $C(2;2;3)$. Tính đường kính l của mặt cầu (S) đi qua ba điểm trên và có tâm nằm trên mặt phẳng (Oxy) .

A. $l = 2\sqrt{13}$.

B. $l = 2\sqrt{41}$.

C. $l = 2\sqrt{26}$.

D. $l = 2\sqrt{11}$.

Câu 15. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho $A(2;0;0)$, $B(0;2;0)$, $C(0;0;2)$, $D(2;2;2)$. Mặt cầu ngoại tiếp tứ diện $ABCD$ có bán kính là

A. 3

B. $\sqrt{3}$

C. $\frac{\sqrt{3}}{2}$

D. $\frac{\sqrt{2}}{3}$

Câu 16. Tọa độ tâm mặt cầu đi qua 4 điểm $A(1;1;1)$, $B(2;1;1)$, $C(1;2;1)$, $D(1;1;2)$ là

A. $\left(\frac{3}{2}; -\frac{3}{2}; \frac{3}{2}\right)$

B. $(3;3;3)$

C. $(3;-3;3)$

D. $\left(\frac{3}{2}; \frac{3}{2}; \frac{3}{2}\right)$

Câu 17. Trong không gian với hệ trục tọa độ $Oxyz$, cho ba điểm $A(2;0;0)$, $B(0;2;0)$, $C(0;0;2)$. Gọi D là điểm đối xứng với gốc tọa độ O qua trọng tâm G của tam giác ABC . Gọi R là bán kính mặt cầu ngoại tiếp tứ diện $ABCD$. Tính R .

$$\text{A. } R = \frac{\sqrt{3}}{2}.$$

$$\text{B. } R = \sqrt{3}.$$

$$\text{C. } R = \sqrt{2}.$$

$$\text{D. } R = \frac{\sqrt{5}}{2}.$$

Câu 18. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho tứ diện $ABCD$ có tọa độ đỉnh $A(2; 0; 0)$, $B(0; 4; 0)$, $C(0; 0; 6)$, $D(2; 4; 6)$. Gọi (S) là mặt cầu ngoại tiếp tứ diện $ABCD$. Viết phương trình mặt cầu (S') có tâm trùng với tâm của mặt cầu (S) và có bán kính gấp 2 lần bán kính của mặt cầu (S) .

$$\text{A. } (x-1)^2 + (y-2)^2 + (z-3)^2 = 56.$$

$$\text{B. } x^2 + y^2 + z^2 - 2x - 4y - 6z = 0.$$

$$\text{C. } (x+1)^2 + (y+2)^2 + (z+3)^2 = 14.$$

$$\text{D. } x^2 + y^2 + z^2 - 2x + 4y + 6z - 12 = 0.$$

Câu 19. Trong không gian với hệ trục tọa độ $Oxyz$, cho hai điểm $A(1;0;-3)$, $B(-3;-2;-5)$. Biết rằng tập hợp các điểm M trong không gian thỏa mãn đẳng thức $AM^2 + BM^2 = 30$ là một mặt cầu (S) . Tọa độ tâm I và bán kính R của mặt cầu (S) là

$$\text{A. } I(-2;-2;-8); R=3.$$

$$\text{B. } I(-1;-1;-4); R=\sqrt{6}.$$

$$\text{C. } I(-1;-1;-4); R=3.$$

$$\text{D. } I(-1;-1;-4); R=\frac{\sqrt{30}}{2}.$$

DẠNG 3. TƯƠNG GIAO GIỮA CÁC MẶT CẦU - ĐIỂM VÀ MẶT CẦU - MẶT CẦU VÀ MẶT PHẪNG

Câu 20. Cho $a, b, c \in \mathbb{R}$ sao cho hàm số $y = 2x^3 + ax^2 + bx + c$ đạt cực trị tại $x=1$ đồng thời có $y(0)=2$ và $y(1)=-3$. Hỏi trong không gian $Oxyz$, điểm $M(a;b;c)$ nằm trong mặt cầu nào sau đây?

$$\text{A. } (x-2)^2 + (y-3)^2 + (z+5)^2 = 90.$$

$$\text{B. } (x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 = 25.$$

$$\text{C. } x^2 + y^2 + (z+5)^2 = 60.$$

$$\text{D. } (x+1)^2 + (y+2)^2 + (z-3)^2 = 49.$$

Câu 21. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho điểm $A(0;0;4)$, điểm M nằm trên mặt phẳng (Oyx) và $M \neq O$. Gọi D là hình chiếu vuông góc của O lên AM và E là trung điểm của OM . Biết đường thẳng DE luôn tiếp xúc với một mặt cầu cố định. Tính bán kính mặt cầu đó.

$$\text{A. } R=2.$$

$$\text{B. } R=1.$$

$$\text{C. } R=4.$$

$$\text{D. } R=\sqrt{2}.$$

Câu 22. Mặt phẳng Oxy cắt mặt cầu $(S): (x-1)^2 + (y-2)^2 + (z-3)^2 = 14$ theo giao tuyến là đường tròn tâm H , bán kính R . Tọa độ tâm H và bán kính R là

$$\text{A. } H(1;2;0), R=\sqrt{5}.$$

$$\text{B. } H(-1;-2;0), R=\sqrt{5}.$$

$$\text{C. } H(1;2;0), R=5.$$

$$\text{D. } H(1;0;2), R=\sqrt{5}.$$

Câu 23. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$ cho các mặt cầu (S_1) , (S_2) , (S_3) có bán kính $r=1$ và lần lượt có tâm là các điểm $A(0;3;-1)$, $B(-2;1;-1)$, $C(4;-1;-1)$. Gọi (S) là mặt cầu tiếp xúc với cả ba mặt cầu trên. Mặt cầu (S) có bán kính nhỏ nhất là

$$\text{A. } R=2\sqrt{2}-1.$$

$$\text{B. } R=\sqrt{10}.$$

$$\text{C. } R=2\sqrt{2}.$$

$$\text{D. } R=\sqrt{10}-1.$$

DẠNG 4. VẬN DỤNG CAO

Câu 24. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho điểm $A(0;0;4)$, điểm M nằm trên mặt phẳng (Oxy) và $M \neq O$. Gọi D là hình chiếu vuông góc của O lên AM và E là trung điểm của OM . Biết đường thẳng DE luôn tiếp xúc với một mặt cầu cố định. Tính bán kính mặt cầu đó.

- A. $R=2$.   B. $R=1$.   C. $R=4$.   D. $R=\sqrt{2}$.

Câu 25. Trong không gian $Oxyz$, cho mặt cầu (S) có tâm $I(1;2;3)$ và đi qua điểm $A(5;-2;-1)$. Xét các điểm B, C, D thuộc (S) sao cho AB, AC, AD đôi một vuông góc với nhau. Thể tích của khối tứ diện $ABCD$ có giá trị lớn nhất bằng.

- A. 256.   B. 128.   C. $\frac{256}{3}$.   D. $\frac{128}{3}$.

Câu 26. Gọi (S) là mặt cầu đi qua $A(1;1;1)$, tiếp xúc với 3 mặt phẳng tọa độ Oxy , Oyz , Oxz và có bán kính lớn nhất. Viết phương trình mặt cầu (S) .

- A. $(S): (x-3)^2 + (y+1)^2 + (z+1)^2 = 9$.
- B. $(S): \left(x + \frac{3+\sqrt{3}}{2}\right)^2 + \left(y + \frac{3+\sqrt{3}}{2}\right)^2 + \left(z + \frac{3+\sqrt{3}}{2}\right)^2 = \frac{6+3\sqrt{3}}{2}$.
- C. $(S): \left(x - \frac{3-\sqrt{3}}{2}\right)^2 + \left(y - \frac{3-\sqrt{3}}{2}\right)^2 + \left(z - \frac{3-\sqrt{3}}{2}\right)^2 = \frac{6-3\sqrt{3}}{2}$.
- D. $(S): \left(x - \frac{3+\sqrt{3}}{2}\right)^2 + \left(y - \frac{3+\sqrt{3}}{2}\right)^2 + \left(z - \frac{3+\sqrt{3}}{2}\right)^2 = \frac{6+3\sqrt{3}}{2}$.

Câu 27. Trong mặt phẳng tọa độ $Oxyz$, cho bốn điểm $A(0;-1;2)$, $B(2;-3;0)$, $C(-2;1;1)$, $D(0;-1;3)$. Gọi (L) là tập hợp tất cả các điểm M trong không gian thỏa mãn đẳng thức $\overrightarrow{MA} \cdot \overrightarrow{MB} = \overrightarrow{MC} \cdot \overrightarrow{MD} = 1$. Biết rằng (L) là một đường tròn, đường tròn đó có bán kính r bằng bao nhiêu?

- A. $r = \frac{\sqrt{11}}{2}$.   B. $r = \frac{\sqrt{7}}{2}$.   C. $r = \frac{\sqrt{3}}{2}$.   D. $r = \frac{\sqrt{5}}{2}$.

Câu 28. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho điểm M thuộc mặt cầu $S: x-3^2 + y-3^2 + z-2^2 = 9$ và ba điểm $A(1;0;0)$, $B(2;1;3)$, $C(0;2;-3)$. Biết rằng quỹ tích các điểm M thỏa mãn $MA^2 + 2\overrightarrow{MB} \cdot \overrightarrow{MC} = 8$ là đường tròn cố định, tính bán kính r đường tròn này.

- A. $r = \sqrt{3}$.   B. $r = 6$ C. $r = 3$.   D. $r = \sqrt{6}$.

Câu 29. Trong không gian với hệ tọa độ $Oxyz$, cho hai điểm $A(5;0;0)$ và $B(3;4;0)$. Với C là điểm nằm trên trục Oz , gọi H là trực tâm của tam giác ABC . Khi C di động trên trục Oz thì H luôn thuộc một đường tròn cố định. Bán kính của đường tròn đó bằng

A. $\frac{\sqrt{5}}{4}$.

B. $\frac{\sqrt{3}}{2}$.

C. $\frac{\sqrt{5}}{2}$.

D. $\sqrt{3}$.

Câu 30. Trong không gian với hệ trục tọa độ $Oxyz$, cho hai mặt cầu $(S_1): x^2 + y^2 + z^2 = 1$, $(S_2): x^2 + (y-4)^2 + z^2 = 4$ và các điểm $A(4;0;0)$, $B\left(\frac{1}{4};0;0\right)$, $C(1;4;0)$, $D(4;4;0)$. Gọi M là điểm thay đổi trên (S_1) , N là điểm thay đổi trên (S_2) . Giá trị nhỏ nhất của biểu thức $Q = MA + 2ND + 4MN + 6BC$ là

A. $2\sqrt{265}$.

B. $\frac{5\sqrt{265}}{2}$.

C. $3\sqrt{265}$.

D. $\frac{7\sqrt{265}}{2}$.

Câu 31. Trong không gian tọa độ $Oxyz$ cho $A(1;2;0)$, $B(5;4;4)$, $C\left(\frac{11}{3}; \frac{22}{3}; -\frac{16}{3}\right)$. Gọi (S_1) , (S_2) , (S_3) là 3 mặt cầu tâm lần lượt là A , B , C và có cùng bán kính là $\frac{13}{5}$. Xác định số tiếp diện chung của ba mặt cầu trên.

A. 6.

B. 7.

C. 8.

D. 9.